

СЕМАНТИЧНА ТА СЛОВОТВІРНА СТРУКТУРА ПРІЗВИЩ ЖИТЕЛІВ СЕЛА ПЕРВОЗВАНІВКИ КРОПИВНИЦЬКОГО РАЙОНУ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ



Крутов Ярослав Андрійович, учень 10 класу Первозванівського ліцею Первозванівської сільської ради Кропивницького району Кіровоградської області.

Наукові керівники: Волчанська Ганна Василівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української філології, іноземних мов та соціальних комунікацій Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка;

Стась Юлія Миколаївна, вчитель української мови та літератури Первозванівського ліцею Первозванівської сільської ради Кропивницького району Кіровоградської області.

Мета дослідження:

визначити й описати семантичні та структурно-словотвірні особливості прізвищ жителів села Первозванівки Кропивницького району Кіровоградської області.

Завдання:

- 1) з'ясувати стан вивчення антропонімів, зокрема прізвищ, в українському мовознавстві;
- 2) зафіксувати прізвища жителів села Первозванівки;
- 3) класифікувати досліджувані прізвища в лексико-семантичному та структурно-словотвірному аспектах;
- 4) укласти інтерактивний словник прізвищ жителів села Первозванівки Кропивницького району Кіровоградської області.

Об'єкт дослідження:

прізвища жителів села Первозванівки Кропивницького району Кіровоградської області.

Предмет дослідження:

лексико-семантичні та структурно-словотвірні особливості досліджуваних антропонімів.



Чи знаєте Ви походження свого прізвища?

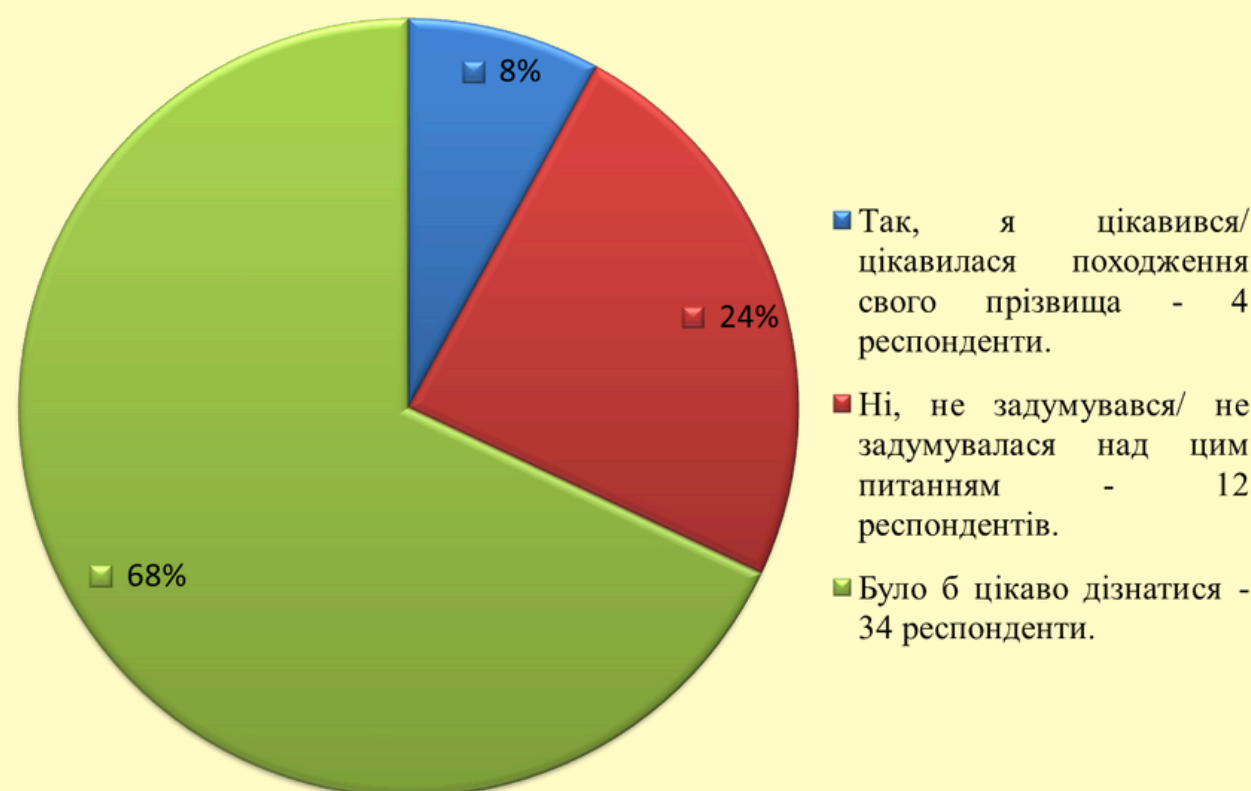


Рис. 1 [Опитування респондентів]

Матеріали, хід та методи дослідження:

Методи дослідження:

- 1) польовий метод (опитування);
- 2) описовий метод із його прийомами узагальнення та систематизації;
- 3) кількісний метод.

Етапи дослідження

I. Вибір методів дослідження

II. Проведення дослідження:

- опрацювання джерел інформації;
- опитування односельців;
- фіксація та аналіз антропонімічних одиниць - прізвищ.

III. Аналіз отриманих результатів:

- обробка даних;
- статистичні підрахунки;
- створення діаграм.

IV. Оформлення результатів, укладання інтерактивного словника прізвищ жителів с. Первозванівки.

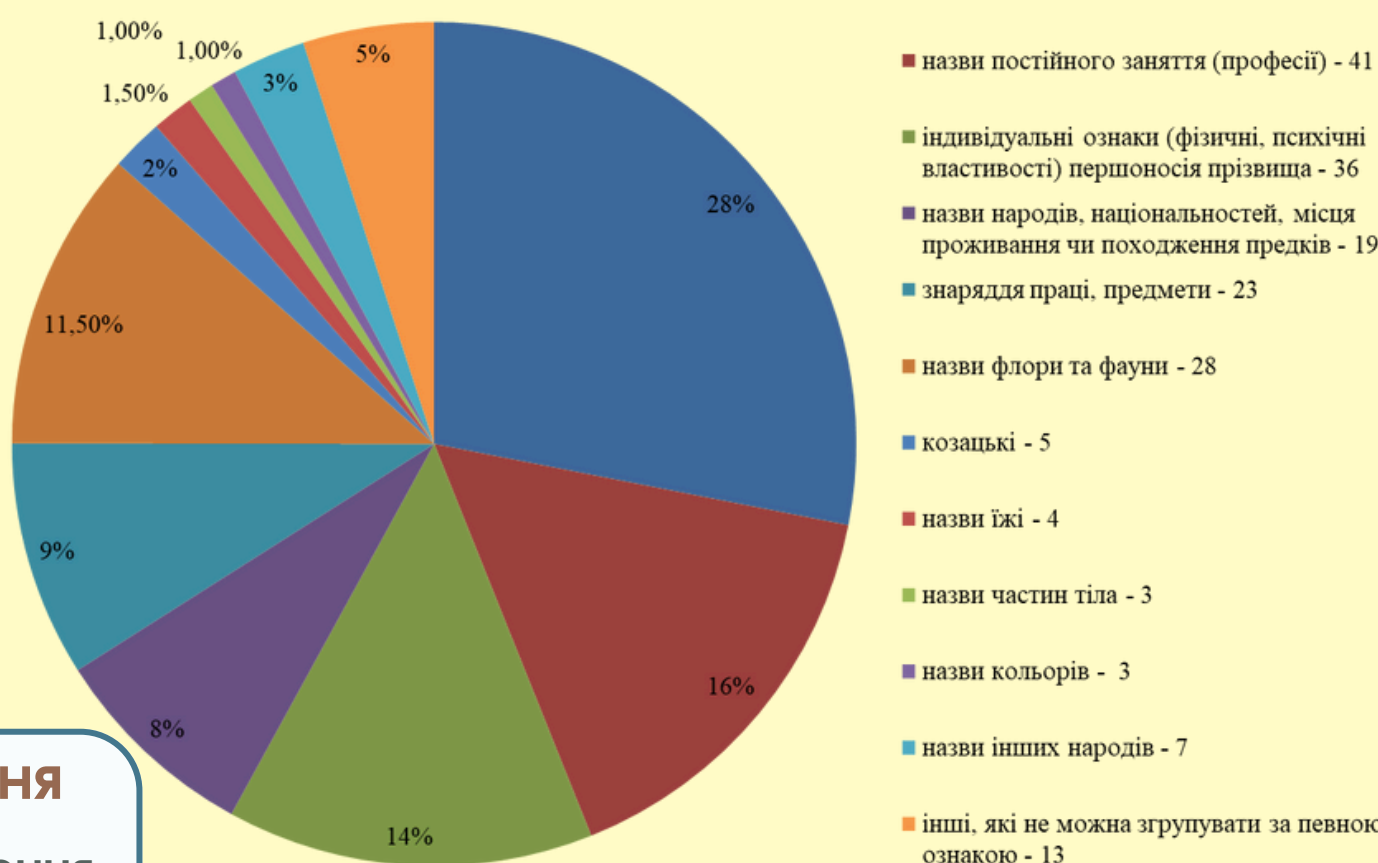


Рис. 2 [Семантична мотивація прізвищ]

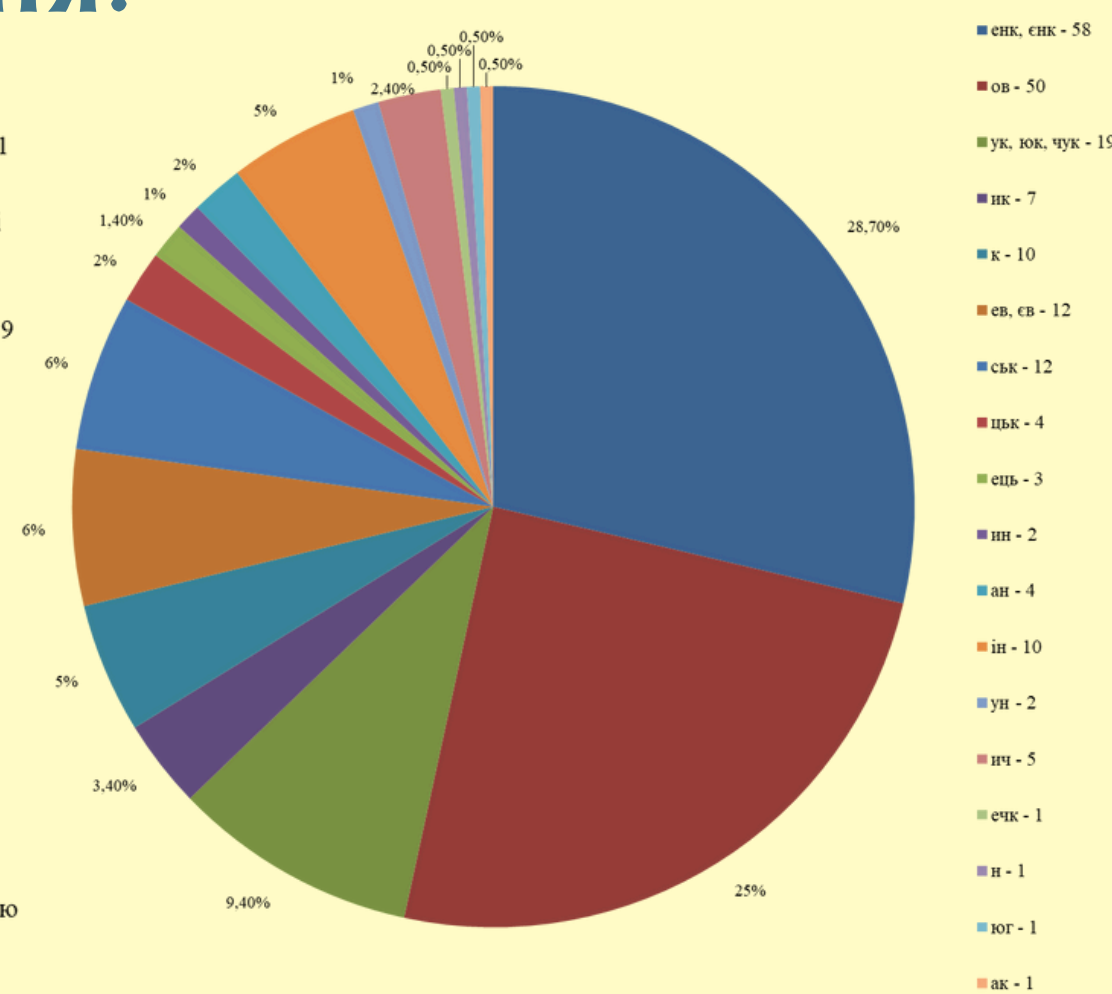


Рис. 3 [Словотвірно-структурні особливості прізвищ]

ВИСНОВКИ

На підставі опрацьованих джерел із теми дослідження з'ясовано, що українська ономастика має низку ґрунтовних праць мовознавців, у яких досліджено важливі питання сучасної антропоніміки. За основу дослідження взято принцип групування прізвищ мовознавця Ю. Редька.

Проаналізовано і класифіковано зафіксовані 252 прізвища за семантичною мотивацією. Виділено такі групи прізвищ: відіменні (патроніми, матроніми); прізвища, що відображають індивідуальні ознаки людини; прізвища, в основі яких назви постійного роду занять, професій та прізвища, що походять від назв флори та фауни. Крім цього, виявлено невелику групу прізвищ жителів села Первозванівки, утворених від назв предметів, кольорів, прізвища інших народів, похідні від назв страв, їжі, частин тіла тощо.

Аналіз словотвірної структури антропонімічних одиниць виявив, що суфіксальним способом утворені 202 прізвища (80%), серед яких найактивнішим прізвищевим формантом є суфікси -енк- (-енк-), -ов, -ук (-юк), -чук. Зафіксовано 9 прізвищ (4%), які утворені шляхом слово- та основокладання, і лише 2 – префіксально-суфіксальним способом (1%). 38 найменувань (15%) утворені неморфологічним лексико-семантичним способом.

За результатами дослідження укладено інтерактивний словник прізвищ села Первозванівки Кропивницького району Кіровоградської області.

